

PORTRÄTT:

Ulla Jonsson

Nya processledaren

Leo Ylitalo

om boken

BANANHUSET

Göteborgs
Stad

» *Migranternas livsberättelser är en viktig del av vår närhistoria.* «

LEO YLITALO:

Föddes 1950 i Kuivaniemi, Finland.
Utbildad grundskollärare och fil. mag.

Köper hellre Fazers choklad än Marabou.

Leo Ylitalo, hur hamnade du i Sverige?

–Jag reste till Göteborg 1972 för att träffa min storebror som jobbade på SKF:s fabrik. Jag bläddrade i Göteborgs-Posten och såg en annons där universitetet sökte studerande till kurser i ryska. Jag var på inträdesproven och kom in. Det var där min historia i Sverige började.

Du har gett ut din andra roman som heter Banaanitalo (Bananhuset). Vad handlar boken om?

–I Sundbyberg nära Stockholm finns Bananhuset där det en gång i tiden bodde många finländare, som hade flyttat till Sverige för att arbeta på Marabous chokladfabrik. Boken handlar om hur livet var för Bananhusets finländare – utan att försköna verkligheten.

Hur föddes idén till boken?

–Liksom mitt flytt till Sverige var även detta en slump. Jag lyssnade på en intervju med Antti Tuuri. Han berättade om sin bok Tangopojat och sin research och resorna till Sverige. Jag tänkte att jag behöver i alla fall inte resa bort för att samla material till en bok. Bananhuset är en mix av fiktion och fakta. Det är mina livserfarenheter från 1970-talets Sundbyberg blandat med fantasi. Jag vet hur det är att arbeta på en chokladfabrik. Jag jobbade i valssalen, som vi på sverigefinska kallade ”valssisali”. Där jobbade vi så svetten rann. Valssalens temperatur var 36 grader för att chokladmassan inte skulle stelna.

Hur föddes romanen?

–För att färdigställa en bok behövs förutom rätt skrivarbete också meditation och liggande på soffan. När jag skrev Bananhuset funderade jag mycket på mitt eget liv. Jag tänkte vad man skulle ta med i boken och vilka formuleringar man kunde använda sig av.

Hur står det till med Bananhuset idag?

–Bananhuset står kvar, det är ett slags landmärke i Sundbyberg. Jag var där nyligen och till min glädje upptäckte jag att där nu finns en finskspråkig avdelning för dementa. Kanske har en del av Marabous finländska arbetare hamnat där som boende.

Vad borde det mer skrivas om sverigefinnarna?

–Under den stora flyttningsvågen åren 1968–1970 kom över 120 000 människor från Finland till Sverige. Man borde intervjua dessa människor innan det är för sent. Migranternas livsberättelser är en viktig del av vår närhistoria. Det är lätt att glömma att finnarna har varit invandrare i Sverige. Vi kan kanske fundera på hur livet är för dagens invandrare genom att ta del av de finländska berättelserna. Hur känns det när du inte kan språket eller hur känns det när du blir behandlad som andra klassens medborgare. Genom böcker och berättelser kan vi lära oss att acceptera andra och hur vi borde ta emot nyinflyttade.

Vad kommer härnäst?

–Jag jobbar med en tredje bok. Jag kan avslöja att den utspelar sig i 2000-talets Göteborg.

Leo Ylitalo uppträder i Trollhättans stadsbibliotek, 25/10 kl 18.00

Innehåll

nr. 14 2017

4

Sverigefinska rättigheter

5

Sverigefinska råd och öppet möte

6

Nya processledaren Ulla Jonsson

Jag är Sverigefinne är en informationstidskrift som ges ut av förvaltningsområdet för finska i Göteborg. Den riktar sig till Göteborgs sverigefinländare, kommunanställda samt alla andra göteborgare.

Ansvarig utgivare: Maria Balaban
Chefsredaktör: Mirjami Rustanius
Omslagsfoto: Lo Birgersson
Bylinefoto: Julia Sjöberg
Grafisk form: Visuellt kommunikation
Tryck: Lenanders Grafiska AB
Utgivning: Tre gånger per år

Nu är vi i sluttampen av firandet av Finland 100 år. Firandet har pågått under året och börjar nå sin kulmen med en hel del aktiviteter fram till början av december. Jag är Sverigefinne-tidningen har varit och bevakat några av de programpunkter som anordnades t ex under Kulturkalaset.

KIKA GÄRNA PÅ programmet och notiser om höstens sverigefinska aktiviteter i tidningen. Bland annat så har vi flera träffpunkter med finska teman, Kultur-natta på Stadsbiblioteket har sverigefinska kulturinslag och Mukulat-dagen med aktiviteter som riktar sig till barn på Sjöfartsmuseet.

FINSKA FÖRVALTNINGSOMRÅDET anordnar en gemensam sverigefinsk eftermiddag lördagen den 7 oktober. Du kommer att få träffa alla medlemmar i rådet och stadens tjänstepersoner som arbetar med sverigefinska frågor. Har du några frågor eller tankar och idéer som är viktiga för dig? Då kan du redan nu skicka meddelande till oss: suomeksi@stadshuset.goteborg.se Se mer info på sidan 5.

REGERINGEN HAR SLUTFÖRT utredningen kring lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk och de har lämnat ett antal förslag på åtgärder för att stärka det minoritetspolitiska arbetet i kommunerna. Utredningen har varit ute för beredning i flera kommuner, statliga myndigheter och riksorganisationer och svar lämnas nu i dagarna till regeringen. Vi väntar med spänning på sammanställningen av alla svar och vad det kan innebära för vårt arbete med sverigefinska frågor i staden!

SAMTIDIGT PÅGÅR JUST NU en utredning som regeringen har beslutat om, ”Förbättrade möjligheter för elever att utveckla sitt nationella minoritetsspråk”. Även denna utredning ser över vilka förslag på åtgärder som krävs för att förbättra barnens möjligheter att lära sig, använda och utveckla sitt nationella minoritetsspråk. Språkfrågan, eller tvåspråkig undervisning och modersmålsundervisning, är en viktig fråga i staden för de nationella minoriteterna. Göteborgs Stad anordnar ett öppet möte kring denna fråga torsdagen den 12 oktober, se sidan 5.

VILL DU OCKSÅ HA tidningen direkt i din brevlåda? Skicka in talongen som du hittar på insidan så skickar vi den. Nästa nummer kommer i december!

VARMA HÄLSNINGAR I HÖSTMÖRKRET.

Maria Balaban

Planeringsledare för det finska förvaltningsområdet i Göteborgs Stad

Sverigefinnarnas rättigheter i Göteborg

Göteborg är sedan 1 februari 2011 del av det finska förvaltningsområdet. Det medför rättigheter för den sverigefinska befolkningen som är bosatt i Göteborg enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk, som trädde i kraft 1 januari 2010. Det här är dina rättigheter:

Förskola

Du har rätt att få helt eller delvis finsk förskoleverksamhet oavsett barnets hemspråk. Förskolerektorn ansvarar för att sådan undervisning ges.

Modersmålsundervisning i grundskola och gymnasieskola

Du har rätt att få modersmålsundervisning i grundskola och gymnasieskola enligt skollagen. Även du som inte har grundläggande kunskaper i finska har rätt att få modersmålsundervisning i grundskolan i och med revideringen av skollagen.

Äldreomsorg

Du har rätt att få hel eller delvis finsk äldreomsorg. Bistandsbedömare gör en bedömning av stödbehovet.

Kontakt med kommunen

Du har rätt att använda finska vid muntlig och skriftlig kontakt med kommunen. Du har rätt att på begäran få en översättning av beslut och beslutsmotivering. Kommunen får bestämma särskilda tider och särskild plats för att ge service på finska.

Kultur och språk

Göteborgs Stad ska skydda och främja

det finska språket och den sverigefinska kulturen. Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av finska ska främjas särskilt.

Samråd

Göteborgs Stad ska ge den sverigefinska minoriteten inflytande i frågor som berör dem.

Information

Göteborgs Stad ska informera den sverigefinska minoriteten om dessa rättigheter.

Göteborgs Stads kontaktcenter svarar på finska!

Göteborgs Stads kontaktcenter har en telefontjänst där du kan ställa frågor på finska. Göteborgs kontaktcenter har som mål att förenkla kontakten med staden och att på ett enklare sätt ge information och vägledning om Göteborgs Stads tjänster. När du ringer kontaktcentret, be att få tala med någon på finska, eller säg ordet "finska".

Göteborgs Stads kontaktcenter

Måndag – fredag kl 7–18.00

Telefon: 031-365 00 00

Göteborgs sverigefinska minoritet

– vad är på gång och hur främjas minoritetsrättigheterna?

Välkomna till sverigefinska rådets öppna möte lördag den 7 oktober!

Diskussion om nationella initiativ som berör den sverigefinska minoriteten, tvåspråkig undervisning, äldreomsorg och framtida evenemang. Götalands Kalevalaförening erbjuder aktiviteter till barnen under mötestiden. Efter mötet bjuder UusiTeatteri på föreställningen *Vilket kalas!*

Undrar du något om evenemanget? Vill du redan nu ställa en fråga till sverigefinska rådet? Behöver du barnpassning under mötet? Mejla oss på: suomeksi@stadshuset.goteborg.se

GÖTEBORGS STADS SVERIGEFINSKA RÅD

- Göteborgs Stads sverigefinska råd är ett forum för samråd och utbyte av information mellan den sverigefinska minoriteten och kommunledningen i Göteborg.
- Rådets verksamhetstid är 2015–2018.
- Rådet består av tolv sverigefinska ledamöter samt sju politiker från vardera politiskt parti.
- Göteborgs sverigefinska råd har som uppgift att bevaka kommunens utbud av finskspråkig service samt att föra fram sverigefinska frågor.
- Handlingsplanen för Göteborgs finska förvaltningsområde finns på: goteborg.se/suomeksi

Öppet sakråd

för Sveriges nationella minoriteter

Torsdagen den 12 oktober kl 17–19

Stadsbibliotekets Trappscen

I höst presenteras den statliga utredning kring revitalisering av minoritetsspråk, som just nu pågår. Mötet sätter fokus på den ständigt aktuella frågan angående rätten till tvåspråkighet för de nationella minoriteterna i skolan.

Medverkande:

Sari Pesonen, utredningssekreterare
Mariya Voyvodova, kommunalråd (S)
Ulla Jonsson, processledare för förskola och skola

Amor Segerhammar, språkcentrum

Ansvariga tjänstepersoner inom utbildningssektorn Göteborgs Stad

Välkommen att lyssna, ställa frågor och delge dina tankar!

ULLA JONSSON

ny processledare

Göteborgs Stad har gjort en satsning på minoritetsarbetet i staden med att starta ett nytt uppdrag som riktas mot frågor inom förskola- och skola. Ulla Jonsson, den nya processledaren, har många uppgifter framför sig men fokus ligger främst på barns rätt till språk och kultur.

Mitt mål är att stödet till minoritetsspråken blir starkare och undervisningen stärks. Det är också viktigt att informera och upplysa hela utbildningssektorn om minoriteternas rättigheter och verksamhetens skyldigheter.

Det säger Ulla Jonsson som nyligen startat i sin nya tjänst som processledare för nationella minoritetsfrågor inom förskola och skola i Göteborg. Hon har en arbetsfylld höst framför sig.

– I Göteborg och hela Sverige pågår flera processer för att förbättra minoriteternas rättigheter, bland annat en utredning om den tvåspråkiga undervisningens förverkligande. På schemat förutom utredningsarbetet finns också information och utbildning av rektorer, förskolechefer och annan personal om minoritetslagstiftningen.

– Verksamheten måste dessutom påminnas om sina skyldigheter. Det finns även behov för vidareutbildning. Förskolans och skolans personal behöver fler verktyg för att stödja och undervisa i minoritetsspråk.

ULLA JONSSON HAR lång erfarenhet från förskolevärlden. Hon har arbetat 20 år

som förskollärare i både svensk- och finskspråkiga förskolor. Dessutom har hon haft olika chefsbefattningar, senast som områdeschef för förskolorna i stadsdelen Majorna-Linné.

– Jag har också tidigare varit med i en arbetsgrupp för nationella minoriteter och i arbetsgruppen finsk förskola i staden.

– Som processledare får jag engagera mig i minoritetsfrågor på heltid, och särskilt hur barnens rättigheter förverkligas. Att jag får tala mitt modersmål i tjänsten ser jag som en bonus.

PROCESSLEDARTJÄNSTEN som fokuserar på förskola och skola är ny i Göteborg. Arbetsuppgifterna består i att främja alla de fem nationella minoriteters rättigheter i förskolan och skolan. Processledaren är också föräldrarnas kontaktperson i minoritetsfrågor inom området.

– Främjandet av alla minoriteters rättigheter går hand i hand. Det viktiga är att vi kan bygga en obruten kedja till minoritetsspråkens stöd och undervisning från förskolan genom alla skolår.

Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk betonar särskilt barnens

rätt att använda minoritetsspråket och stärka sin identitet.

– **FOKUS I MITT ARBETE** ligger hela tiden på barn och elever. Utöver språkfokus ska barnens och elevers sverigefinska kultu- ridentitet stödjas. Jag hoppas att följande generationer vet om sina rättigheter och vågar stolt vara sverigefinne.

ULLA JONSSON

Ulla flyttade till Sverige från Helsingfors två dagar efter hon tog studentexamen. Hon utbildade sig till förskollärare på Göteborgs universitet. Hon bor i Majorna med sin dvärgschnautzer, har två vuxna barn, ett barnbarn och njuter av läsning och långpromenader med sin hund. Hennes boktips är Ulla-Lena Lundbergs Is (på finska Jää).

Håller sin finska levande genom långa Skype-samtal med sin barndomsvän och genom att lyssna på finskspråkiga nyheter.

Kontakta Ulla Jonsson:

ulla.jonsson@majornalinne.goteborg.se,
telefon 031-365 90 50

» Som processledare får jag engagera mig i minoritetsfrågor på heltid «

Vilken festival!

Den traditionella festivalen Kulturkalaset i Göteborg uppmärksammade Finland, som firar 100 år som självständig nation.

På barnens logdans dansades det i takt med drag-spelsmusik. På Trädgårdsföreningens eget barnkalas fick festivalbesökarna tillverka "himmeli" som denna gång gjordes av pappersrör.

På musiksidan bjöds ett digert finskspråkigt program delvis framförd av sverigefinska artister. Rovaniemis gåva till världen, Jarkko Laitinen och Väärä raha, fick publiken att dansa i takt med balkan-rytmer. Ännu en gång utmärkte sig Anna Järvinen med sin sång.

Ett tack till alla sverigefinska organisationer och funktionärer för det mångsidiga programmet. Vi ses nästa år på Kulturkalas!

PROGRAM

Blåvita band

OKTOBER

8 oktober
Viskonsert Har du visor min vän, Mariakyrkan, Göteborg

Arrangör: Föreningen Norden
Göteborg, Finlandssvenska
Föreningen i Göteborg.

13 oktober
"Finsknatta" i Oscar Fredriks kyrka

Arrangör: Finska församlingsverksamheten.

28 oktober
Mukulat – barnkultur på sverigefinska

Sjöfartsmuseet, Akvariet
Medverkande: Sjöfartsmuseet
Akvariet, Mukulat, FIN I VÄST,
Götalands Kalevalaförening,
Göteborgs Finska Barnklubb

29 oktober
Schlagermässa i Sjömanskyrkan med Juhani Hakopuro och andra
Arrangör: Finska församlingsverksamheten

NOVEMBER

6 november
Gustav Adolfs-dagen – Svenska dagen i Finland

Svenskt-finskt seminarium om relationer mellan Sverige och Finland, ny form av samarbete och innovationer. Arrangör: Finland100 i Göteborg.

DECEMBER

2 december
Finland 100 år firas i Folkets Hus, Järntorget

Program: Festtal, sångkavalkad, dansuppvisningar, kaffeservering

och mycket mer. Alla är hjärtligt välkomna! Arrangör: Finlands självständighetskommitté i Göteborg och Göteborgs kommun.

6 december
Finlands självständighetsdag
Jubileumsgudstjänst i Domkyrkan.

Konsert med Göteborgs Symfoniker, Sveriges Nationalorkester Konserthuset, Götaplatsen. Dirigent för konserten är finsk Dalia Staveska. Biljetter: www.gso.se

Se hela programmet och läs mer om Finland 100 på:

- www.finland100.se
- www.suomifinland100.fi

Finska filmer i Göteborg!

Missa inte möjligheten att se nya finska filmer på Bio Roy under hösten.

STAR BOYS
Torsdag 19 oktober
kl 18.00

DEN EVIGA VÄGEN
Torsdag 9 november
kl 18.00

KRIG OCH SINNESRO
Torsdag 14 december
kl 18.00

I höst syns och hörs Finland och det finska språket på stadsbiblioteket

» Bibliotekarie Mirjam Önner, kan du berätta mera?

”Vi hade många finska författarbesök på Mångspråkstorgets scen på Bokmässan. Dessutom var finska Månadens språk i september. I höstens program finns även en finskspråkig bokcirkel och fler sagostunder. Kulturnatten 13/10 invigs med Timo Nieminen som sjunger finsk tango, sen blir det Kalevalauppläsningar på 10 olika språk och du kan prova på att spela kantele.

Vi har mycket finskspråkig litteratur på de olika bibliotek i Göteborg och finska är ett av de mest utlånade språken. Du får gärna lämna inköpsförslag på biblioteket eller via vår webbsida om det är några författare eller titlar du saknar i vårt utbud.”

Händer på Stadsbiblioteket

13/10 Under kulturnatten spelar Timo Nieminen och Sverker Stenbäcken finsk tango. Det blir också en kantele-workshop och högläsning ur Kalevala. Hela program på kulturnatta. goteborg.se

11/11 Kända finländska författare uppträder på Stadsbiblioteket. Namnen bestäms under hösten.

6/12 Stadsbiblioteket firar Finlands självständighetsdag genom att förevisa den av Edvin Laine regisserade filmen ”Okänd soldat” från år 1955.

Höstens bokcirklar

Vi samlas i entrén klockan 14.45. Anmäl dig via bibliotekets informationsdisk eller genom att ringa nummer 031-3683400.

8/10 Tiina Laitila Kälvemarks Seitsemäs kevät

12/11 Leo Ylitalos Banaanitalo

10/12 Asko Sahlbergs Amandan valinnat

Finskspråkiga bokcirklar i Lundby bibliotek

Måndagar 9/10, 13/11, 11/12 kl 10.30

Deltagarna väljer tillsammans böcker. Förhandsanmälan behövs inte, biblioteket bjuder på kaffe. Välkomna! Ytterligare information fås från Lundby bibliotek tel. 031-3667101.

Du läser väl högt för ditt barn eller barnbarn!

» Till det uppmuntrar också Götalands Kalevalaförenings projekt Lisää suomea! Mera finska! Genom projektet inspirerar de till att använda mera finska genom lek och kreativ verksamhet. Målgruppen för projektet är barn i åldern 3–9 år, deras föräldrar, far- och morföräldrar och andra aktörer som är intresserade av barns finska språkutveckling.

Lisää suomea! Mera finska! – projektets händelser under hösten:

7/10 Utflykt till Slottsskogen. Samling kl 10 vid spårvagnshållplatsen ”Botaniska trädgården”. I samarbete med Göteborgs Finska Barnklubb.

7/10 Barnens öppna möte, verksamhet för barnen under sverigefinska rådets öppna möte kl 13-16 i Stadsbiblioteket.

21/10 och 9/12 Tillsammans – Yhdessä, kom och lek på två språk på Sjöfartsmuseet kl 13-15!

28/10 Mukulat-barnkultur på sverigefinska i samarbete med FIN I VÄST, kl 11-15 i Sjöfartsmuseet.

Ytterligare information om projekten och aktiviteterna: www.gotanmaan-kalevalaisset.se eller gotanmaan.kalevalaisset@gmail.com

Mukulat till Sjöss!

Lördag 28 oktober kl 11-15

» Mukulat seglar till Sjöfartsmuseet Akvariet och bjuder på tvåspråkig familjefest med sagoäventyr, pyssel och sång-, sago- och lekstunder. Programmet sker på svenska och finska. Alla är välkomna!

Entré: Fri entré för alla under 25 år, i övrigt årsbiljett 40 kronor. Ett begränsat antal fribiljetter.

Medverkande: Sjöfartsmuseet Akvariet, Mukulat, FIN I VÄST, Götalands Kalevalaförening, Göteborgs Finska Barnklubb

Följ sverigefinska nyheter

Vill du ha den här tidningen direkt i din brevlåda i fortsättningen?

I så fall kan du fylla i dina kontaktuppgifter i nedanstående kupong. Klipp ut den och lämna den i brevlådan. Portot är redan betalt. Så här enkelt är det att få tidningen direkt hem till dig i fortsättningen. Du kan också prenumerera på tidningen genom att skicka ett mejl med namn och gatuadress till suomeksi@stadshuset.goteborg.se Märk ditt mejl med ”Tidningsprenumeration” i ämnesraden.

Tidningen är gratis. Om du hellre läser tidningen i elektronisk form kan du söka efter tidskriften i publiceringsverktyget issuu eller skicka ett mail till adressen: suomeksi@stadshuset.goteborg.se och skriva ”Jag är sverigefinne som pdf” i ämnesfältet, så mailar vi dig tidskriften i pdf-format!

Haluan saada lehden paperimuodossa!

Nimi: _____

Osoite: _____

Postinumero: _____

Jag vill ha tidningen i pappersformat!

Namn: _____

Adress: _____

Postnummer: _____

Foto: Marcus Lundstedt/Scandinav bildbyrå

Använd finska språket

» Meri Gerhard, som håller sagostunder i stadsbiblioteket, uppmuntrar till att använda finska språket:

– Var inte rädd att använda de kunskaper i finska språket som du har! Det finns klart mera att vinna än att förlora på det! Små fel eller att glömma några ord stör inte pratande.

Musik aktiverar sinnena, minnet och känslorna. Att sjunga och att leka olika sånglekar är bra sätt att bekanta sig med språket och att använda det.

Upprepa högt finskspråkiga ord och meningar som du hör på radio och på TV. Att använda de muskler som producerar ljuden stärker uttalet och inlärnigen av ord.

Sagor på finska i stadsbiblioteket, barnavdelningen
Lördag 25/11 kl 14.00

NOTISER

Det händer på träffpunkterna!

» Även denna höst ordnas det regelbundet finskspråkigt program på Göteborgs Stads träffpunkter. Det blir bland annat gymnastik, seniordans och allsång.

I **Seniorhörnan på Tuve torg** anordnas det finskspråkigt program andra tisdagen i varje månad kl 14–15.30. Vid efterfrågan ordnas det oftare. Ritva Kaihlamäki, du är den ena av ledarna, vad utlovas det?

– Vi planerar verksamheten utifrån deltagarnas önskemål. Det kan vara diskussioner, allsång eller frågesport. Det viktiga är att det, efter ett långt uppehåll, anordnas finskspråkigt program i Tuve igen.

Följ flaggan! Göteborgs Stads finskspråkiga program utmärks med denna symbol.

I **Lövgärdets träffpunkt** i Angered är det Suomalainen torstai (finsk torsdag) **26/10** och **30/11** kl 11–13. Finlands självständighetsdag firas den **6/12** kl 11–13. Adressen till Lövgärdets träffpunkt: Vaniljgatan 27.

I stadsdelen Askim-Frölunda-Högsbo, på **Altplatsens träffpunkt** firas Finland-temavecka under vecka 48. Det kommer mera information senare! Alla är välkomna.

Ytterligare information om träffpunkternas program fås av processledare för finsk äldreomsorg Tia Edlund, tia.edlund@norrahisingen.goteborg.se, tel. 031-3669798.

**Göteborgs
Stad**

Frankeras ej
Mottagaren
betalar portot

STADSLEDNINGSKONTORET
Maria Balaban

SVARSPOST
Kundnummer: 20380442
404 20 Göteborg